

Bom haj Bóh!

Cíbilo 51.

17. dez.

Létnik 3.

1893.

Szerebske njedželske Łopjenka.

Wudawaju šo kózdu šobotu w Szmoslerjez knihičiszczeřni w Budyschinje a ſu tam doſtac̄ ſa ſchtwórtſtěnu pſchedplatu 40 np.

3. advent.

Mat. 11, 3: „Ssy ty tón, kiž pſchińc̄ ma, abo dyrbimy na druhého czałac̄?”

Tak dasche Jan ſo prashec̄. Bē woprawdze wěru do Chrystuſa ſhubil? kaž bē to móžno bylo? Bē to učajka ſwjata njeſcerpnosc̄, kotrež pač bē po prawym njeſwiatu.

Wón, tón horliwy cžlowjek, kiž chýſche tak rad ſkutki ſa Boha cžinic̄, ſedžesche w rjecžach w cžmowym jaſtwie. Cžeho dla? Dokelž bē Herodaschej prajil: Njeje prawje, ſo maſch ſwojeho bratrowu žonu. O kaž ſrudny dyrbihodleć byc̄, kiž je ſwuczeny, k žlónzu horje lětac̄, hdźj ſtej jemu kſchidle pſchirēſanej! Tak bē pola ſwjateho Jana. Wón czałasche na to, ſo by ſbóžnik wějerny łopac̄ do ruky wſał k wucžiſzenju ſwojeho huna (Luk. 3, 17), ſo by ſo w majestetiskej kraſnosći ſjewiſ, ſo by ſnanu, kaž Mójsiaſ pſched Faraonom abo kaž wón ſam pſched Herodaschom, ſkriedža w Jerusalemje pſched wulkich tuteho ſwěta ſtupiſ a ſnanu k Herodaschej prajil: Njeje prawje wot tebje, ſo by Jana do jaſtwa cžiſny! Wſchał dyrbjesche Mekias pſchińc̄ wſchitkim ſwijasnym k wotwjasanju. A hdźj Janej nětk jeho wucžomnizy pſchipowjedachu: Jeſuſ je khorých ſahojil, je móžnje předował, je morwych ſbudził, móžesche dha to doſc̄ byc̄ ſa njeho? Spěſchne, móžne, zły ſwět ſbudžoze ſkutki wočzałowaſche ſebi Jan wot ſwojeho krala a cžim wjazh, dokelž bē ſam w jaſtwe ſkutkowac̄ ſadžewany.

Ssu cžaſh, hdźež je kſchecžijanske žiwjenje a ſkutkowanje njech je pola zykleje zyrfwje, njech je pola jednotli-

wych wěrjazych kaž ſwijasane a podtłoczené, hdźež ſo ſda, jako by Jeſuſowý ſkutk pſchejara pomałku dale krocził, jako by ſo wot ſakitazeje možn Božeho kralestwa na ſwěcze nicžo njeptynko, jako by tón ſkijes k prawizy ſwojeho Wótza zyle proſdný ſedžał, jako by ſlóſc̄ dobýwała a njehanibitosc̄ kħwalbu měla, jako byc̄ ſo cžiſhi w kraju wot wſchego ſwěta ſ nohomaj teptac̄ dyrbjeli. — Duž tež na pobožnu duschu wěſta ſwjata ſrudoba a njeſcerpnosc̄ pada a wona ſo prascha: Ssy ty tón, kiž pſchińc̄ ma, abo dyrbimy na druhého czałac̄?

Ale tež tale ſwjata njeſcerpnosc̄ je w ſwětſje wohladana, njeſwiatu; wona pſchińdže ſe stareho cžlowjeka; wona njevě, ſo je ſczerplicve ſujeſzenje ſam najwyschſchi ſkutk, křona wſcheje poſkuschnoſc̄, lepsche dyžli wopor, kaž je Boži cžaſh najlepschi cžaſh a Bože kralestwo pſchenic̄ne ſorno, kotrež ſo najprjedy do ſemje połoži a ſkash, prjedy hac̄ wjèle plodow pſchinjeſe. Tak pſchińdže, ſo někotryžkuliž wěru ſhubi, niz drje do teho ſkijesa a jeho ſkutka, ale tola do jeho hnadneho ſkutkowanja na ſamknej duschi. Tak pač ſo lohko ſbóžnoſc̄ ſhubi.

Zenož jene naš pſchi tym wumóže: Cžim ſwěrnischo dyrbimy Chrystuſa ſameho pytac̄. S nim dyrbimy ſo bědžic̄ kaž Jakub ſ Bohom abo kaž kananejsku žónſka: Ja njepuſhezju cže, khiba ſo nje požohnujesch. S kħroblym dowěrjeniom dyrbimy jeho wutrobu nadběhowac̄ a jemu jeho ſlubjenja pſcheddžeržec̄. Njevětosc̄ a malu wěru dyrbimy kħroblije pſched njeho połožic̄. Potom njebudžem ſo doho na wotmolwjenje czałac̄ trjebac̄. Hamjeń. Schw—

Jesuš a človjekovo.

IV.

Jesuš a kudži.

5. Wobhnadženi su šmilni.

W knihach stareho testamentu čítam, so israelsky kraloje bjes šušodnymi pohanami so „šmilni ludžo“ mjenowachu. S křesčijanskem měru měrjena wschaf jich šmilnosć wulkona njeje; ale w pschirunaju s pohanskimi kralemi běchu israelsky woprawdze šmilni ludžo. Woni běchu šmilni, dokelž něshko wo šmilnosći Božeji wjedzach, pschetož človjek so po Bosy složuje. — W wulkej měrje šmilnych bě najwjažy ferschtow s Hohenzollernského doma, dokelž mějachu hľubšche pōsnacze šmilnosće Božeje hacž tamni. Dokelž to mějachu, w tym ſwoju čjeſej pytachu troſchtarjo a ſastupjerjo kudých a podklóčených bycž a s zjela hubjenſtwo hubjených wotwobročicž. Da bym ſa ſwoju wožobu w džecžozej wěrje, ſo je jich wulki Bóh w njebežach teho dla tak wulkich na ſemi ſčinil. Šmilny w njebežach šmilnych na ſemi poſbehuje.

Šmilni ſu wſchudžom czi, kotrymž je ſo šmilnosć doſtała. Njebychuli šmilni byli, bychu šmilnosć ſ ſwojemu njebožu doſtali. Wona by ſo jim bóry ſažo wſala, kaž to tón ſbóžnik Mat. 18, 23—35 na naſtrójaze waschnje wopiſuju.

Rosom ſebi žada, ſo dyrbjeli runje czi, kiz ſu w ſwětnych wězach prěni, — najšmilniſchi a najponižniſchi bycž. Wone je wopokaſmo ſuroweho ſmyſlenja, wone je tež wopokaſmo njerofoma, hdyž je človjek na ſwoje boháſtvo hordy a ſe ſymnej wutrobu na mjenje ſamožithych hladá.

Rosom ſebi žada, ſo človjek njedýrbiat hordy bycž, hdyž je ſbožovniſchi hacž drusy, ale ſo by ponížn byl ſo džiwojo, ſo je ſo jemu njeſaſlužena hnada doſtała. A temu je tola mało ſamopóſnacza trjeba, ſkolojo japoſchtoſta ſroſymicž: „Schto maſch ty, ſchtož ty njeſhy doſtal?“ (1 Kor. 4, 7) — a to doſtal „bje wſcheje ſaſlužby a deſtojnoscje.“ Móže ſchtó prajicž, ſo je wſchitke ſwoje mozy ſprawnje napinał, ſo by wotwknjeny kónz dozpił, — nò, ſ wokal ma dha mozy a dary, kotrychž drusy nimoja. Hdyž ſo Jakub džiwojo na jemu ſpožczenje žohnowanje modli: „Kneže, ja njeſhy hódn wſcheje šmilnosć a ſwěrnoscje, kotruž ty na mni činil ſy;“ — abo David: „Kneže, ſchtó bym ja a ſchto je mój dom, ſo ty mje tak daloko pschinjeſt ſy?“ — abo khežor Wylem I. po dobytej bitwje pola Sedana: „Rajke wodženje Bože! — my teho hódní njeſhy, — je to wuras wutroby, kotraž je ſtrowa.“ Ach ſo bychu wſchitzu bohacži a mózni teho ſwěta tak myſlili! Woni dyrbjeli w ponížnoſezi ſwoje kolena ſhibowacž psched Bohom a hotowi bycž ſwojim bratram ſlužicž. Na wopal: Hordosć, ſamoprawdoſć, ſamopschesběhnjenje ſu pschecži roſomej a psched Bohom hroſnoſć.

Hijo ſeňiſke žohnowanje dyrbí wutrobu ponížnu, miłu, mjeſku a čjoptu čjinicž. A je jich tež bjes ſwonkownje žohnowanymi človjekami wjele, kotſiž ſo na narodnych a na druhich wažnych dnjac, kaž ſaſtojnſkih jubilejach, na ſlěbornych a ſlotnych kwaſbach, nuczeni čuju, něſhko wot njeſaſluženeho žohnowanja Božeho, kiz je ſo jim doſtal, kudym, khorym atd. ſdželicž. Ach ſo bychu tajke čjucža tež wobſtajne wostaše a zjylo žiwenje wotwknjeſte! Tola my rad pschipoſnawamy, ſo je ſo najwjažy šmilnych darow dawało, dokelž ſebi ludžo ſ džaknej wutrobu na Bože žohnowanje w ſwětnych wězach jim wudželene pomýſlithu.

A tola, ſchto je ſkonečnje wſchitko ſeňiſke žohnowanje pornio temu ſbožu, hdyž je ſebi ſchtó wodacza ſwojich hréchow a džecžatſtwa Božeho psches hnadi Božu wěſty? Tu tež ani ſ najmjeniſcha wo človjekoj ſaſlužbje rěč bycž njeſože. A tola je ſbože dobyte, ſotrež wěčnoscje pschětraje. Rakej njedýrbiata wobhnadžena duſcha w džaknej luboſci ſapacž? „Mi je ſo šmilnosć doſtała“ — tak wyska Pawoł. A dokelž ſmě tak wyskač, je wot teho čjapa jeho zjylo žiwenje ſamý kwalobny kherlusch. Wona pak je tež wot teho čjapa wulke ſkutkowanje šmilnosće, muliwanje njeſebicžneje luboſce. Tak praji tež Jan: „Dokelž je ſyn Boži ſwoje žiwenje ſa naž wostajik, dyrbim tež my ſwoje žiwenje ſa bratrow wostajicž“ (1 Jan. 3, 16).

S naſhonieneje njeſurjekniweje šmilnosće Božeje ſo tež móz žorli, dobrotu čjinicž. Luboſcz Boža, kiz je naž wumohla, budži žiwenje luboſce w naž. „Luboſcz Křyſtuſowa naž ſ temu pschinucži“, praji japoſchtoſ; my hinač njeſožemý.

Pschidacž ſo dyrbí, ſo bjes žiwyti křesčijanami, ſo dželenje wot wobſedženſta, jenemu wjele čjeſchho bywa hacž druhemu.

Wón je pschinarodženy hnadny dar „šmilnosće“; Bohu žel ma jón jich mało ludži. Woni ſu wobſoženi a wobſožazy človjekovo, kiz ſu wot naroda ſ tajkim čjucžom wobdarjeni. Na druhim boku pak je, a to wjele tajkich, kotſiž ſu wot naroda ſkupi a kotſiž běchu tajzy hido jako male džecži.

W kotrejžkuliž duſchi pak luboſcz Křyſtuſowa měſtna namaka, w tej ſo běženje pschecžiwo wſchitkemu ſapocžne, ſchtož ſebičnoſeſe reka. Potom človjek njeſože wjazy ſam ſebi žiwy bycž. Wón ſwoje wobſedženſtwo wjazy njeſože ſa ſwoje wobhladowacž. Wón wě, ſo ſ čjelom a duſchu a ſe wſchém, ſchtož ma, temu ſbóžnikoj pschiſluſha; ſo ma ſeňiſke ſublo wobstaracž w jeho myſli a duchu, po tajkim w duchu luboſce. Wón wě, ſo Křyſtuſha hódný njeje, hdyž jeho bóle njeſubuje hacž žonu, džecži, khežu, dŵor, pjeney ſa ſublo.

Njeſožna wěz teho dla je, ſo móže pschisporjenje wobſedženſta a dobyče čjeſeje prawy wotwknjeny kónz ſa človjeka bycž. Luboſcz ma wſchitko wobknjeſicž. Pschi tym ma ſo pschidacž, ſo pola tych, kotſiž maja hido wot pschinarodženja pschikhilnoſeſe dawacž a dobrotu čjinicž, ſo te pocžinki ſožo wutworjuja hacž pola tych, kiz ſu wot pschinarodženja ſebični a nahrabni. Čji poſleňſchi maja ſo ſe starym Hadamom (ſnanou hacž do ſmierneje hodžiny) cjeſko běžicž a husto ſo ſažo do stareho waschnja wróčza. Tola wěſta wěz je, ſo kózda hodžinka pod křižom jich ſažo na prawy pucž luboſce ſowjedze.

Bohata knjeni, ſotraž běſhe haſle w wýbokich lětach teho ſbóžnika namaka, mi junu plakajo praji: „Wſchědne mam ſo ſe ſwojej nahrabnoſeſu běžicž; ale kaž rucze na wobras křižo wohlaſdam a w duchu jebo hlož ſaſluſha — potom bym dobyla; potom mojim ſlotym nohi narostu.“

A to je naſhonieneje wſchitkých ſprawnych křesčijanow. Hdyž prawy radoſć njeje, luboſcz wopokaſacž, tam wěra pobrachuje. A teho dla leži tež jenicka móz trajazu šmilnosć w človjekich wutrobach wubudžecž w pređowanju evangeliјa.

Schtož pak dyrbí dale wutrobu pschecžiwo kudym a čerpvajim ſhrewacž, je pōſnacze, ſo ſu wſchitzu ludžo naſchi ſobu človjekovo a ſobu wumozjeni. Wo tym pschichodnje.

(Poſrakžowanje.)

Žiwenje a ſkutkowanje pobožneje kurwjerchowki Luisy Henrieth pruskeje,

narodži ſo 27. novembra 1627, umrje 18. junija 1667.

(Poſrakžowanje.)

S hospodařſkej mudroſeſu a ſ wulkej wustojnoſeſu pytaſhe Luisa Henrieta ſwoje pschibluſhnoſeſe jako krajna macž dopjelnicž. Wona derje wjedžeſche, ſo ſ pjeneyami ſwojim praschiwym krajnym džecžom nicžo pomhacž njeſožeſche a teho dla naļožowaſche ſwoje pjeney ſa ſo niz mało na to, wustawu pomožy ſaſožicž. Tam dyrbjachu jeje praschiwe krajne džecži haſle wuknycž, ſe ſwojeho hubjenſtwo ſtawacž, ſažo dobreje myſle bycž a ſami džekacž a ſkutkowacž.

Kurwjerch běſhe pilny hońtwar. W ſwojich lěſbach rady wot knježerſkih džekow wotpocžujo hońtwy hlaſasche. Njeſaloſto Barlino, w měſtaczu Bözow, mějeſche honjeſki hród po waschnju starých rycerſkih hrodow natwarjeny, ſ toſtym murjemi a ſ wěžu. Tam běſhe jeho Luisa Henrieta, ſotrejež towarzſto wón parowacž njeſožeſche, huſciſko pschewodžila. Krajinu wokoło tuteho hroda bě kraſna. Psches ſelene ſuki ſo reka Havel ſe ſwojimi módrymi ſołmami nimo hroda wiesche. Čjorne lěžy poſne ſwěriny ſo w bliſkoſci a dalokoſci wupſchecžerachu. Rady hlaſasche Luisa Henrieta ſ wěže honjeſkeho hroda na tutu luboſnu krajinu.

Kurwjerch pytny jejne dobre ſpodobanje, a dari jej na čjaz jejneho žiwenja měſtaczu Bözow ſe wſchěmi wžami, jěſoram i honami a ſupi ſ temu hiſcze wjeku Klözeband wot k. ſ Gröbena. Tež rady pschewoli, ſo Bözow wot teho čjapa mjenio „Oranienburg“, Klözeband pak mjenio „Bözow“ wjescž móžesche. Tutón Oranienburg bu něſt tak rjez prěnje narodžene ſ horzej a uutnej macžernej luboſce ſublano džecžo kurwjerchowſkeje krajneje macžerje. A najprěnſche bě, ſo ſebi dowěrjenje a luboſcz tuthych ludži ſe ſwojimi ponížnym a luboſnym waschnjom doby.

Pschewiſhem čjaz ſe wona zjylo ſaſhomdžene a wotwknjene ratařſto ſažo ſublacz. A temu pomhacze, ſo mějeſche jara bohate herbske ſamoženie, ſotrež ſ wuſjedzenju ſwojich wotpohladow w wulkej wustojnoſeſu naļožowaſche. S Hollandskeje, kiz mějeſche, ſchtož ratařſto naſtupa, dobru kwalbu, da wona ſahrodnikam,

ratorjam a pastyrjam pschincz. Czernje a kamjenje na honach buchu wotstronjene, pluh jesdzesche sazo psches pola a syjer khodzesche bjes brósdami. Luki buchu porjedzene, na pastwischczach zo stadka pazechu a hrózje zo s rjanym skotom napjelnichu. Wokolo hróda nastachu bórsy lubosne sahrody s rjanym a wuzitnymi roslinami wobzadzene.

S bliski Oranienburga lezesche wieska Zehlendorf, psches dolku wojnu zyle sapusczena a skonczenje tez wot jeje poßlednich wobydlerjow wopusczena. Luisa Henrieta be junu tute srudne powostanki wohladala a dobru žitnu rolu wokolo wieski pytnyka. Wona kupi szabi wiesku Zehlendorf, kiz wéstemu kniesej s Göz skuschesche, a szkylidli tam hollandiske a frieslandiske burske szwóby, kotrejz da domy, hrózje a brózne natwaricz a tez wschón nusny rólny grat. Sswojich przedarjow běchu szami szobu pschiwiedli. Hdyz pak zo pschi wschem tym Hollandszy tola szbozowni nje-czujachu a zyla woßada zo se szwojim duchownym sazo do szwojeje domisny wrózchesche, pschinidzehu swólniwoje s Westfalskeje burske szwóby a zo tam szkylidlichu. Tako netk na Zehlendorffskich honach ratastwo thjesche a rjane dohody njezescze, wrózchichu zo tez někotri wot prjedawskich wobydlerjow. Lutherszy a reformirtsy k jenej woßadze szednoczeni běchu w mérje bjes szobu žimi a kurwjerchowka powola jim fararja.

Kurwjerch widzesche s wulkim spodzivanjom pod rukomaj szwojeje lubeje mandzelskeje tak bohate krajne żohnowanje kęzecz. Wón jej hiszceje wulki kruch pola njedaloko Barlina psched Spandawskimi wrotami dari. Tutoń džiwi kraj pschewobroczi wena bórsy do sahrody s mlokańju; tu tez ratašku schulu saloži, hdyz pod jeje dohladowaniem a szobustkowanjom wustojni Hollandszy wuczicz dyrbjachu, tak zo sahrody a luki saloža, tak zo butra a twarożek džela, tak zo skot plahuje atd.

Wot wschitkich kublow zo jej Oranienburg najbole spodobasche, dokelz be jeje domisnie najpodobnisci; na njón běsche wona tez szwoju najwjetshu prózu nałożila. Tam zo husto s njepokoja wulkeho města poda. So by w tutej czischinie wscho dopominjenie na wojnu a wojnsku szurowoscž wotstronila, da na měsče czemneho wot našypow a hrjebjow wobdateho rycerskeho hróda nowy rjaný a szwétky hródzik natwaricz. Wokolo njeho, hdyz běchu prjedy bahniska byle, běchu netk rjane sahrody wohladacz.

Wjes tym so szwétki w sahrodach wokolo Luisynego hródzika rjenje kęzjachu, czehnjechu dolki czaś czemne mrózcele psches jejnu duschu. Pschetoż s dasche zo, so bjes džeczi wostanie. Prusski lud be szudny w tej myszli, so jeho stary, horzolubowaný kurwjerchowski narod sahinje. Schtoż lud wo tym ręcjesche, kurwjerchowzy potajne njewosta. To dręsche zo psches jejnu duschu, kaj pola tamneje Haný słowa jeje pschecziwnizow, hdyz ju jara rudzachu a tychachu, dokelz be tón knies jeje život samknył (1 Jana 1, 10). Wona njesamjelca, so je bjes nadzije, ale szwoju szudobu szewi jenoż szwojemu Bohu. Wona chzysche hýzo pruskemu ludu wopor pschijeszc a zo se szwojim mandzelskim roswérowacż dacż, a běschesche zo w nutrnej modlitwie wo móz a szylnoſcž k temu. Szwérna wutroba chzysche zo jej szmacz, pschetoż wona dyrbjesche parowacż, schtoż be jej njeprujomne. Duż stupi szyna w szwojim Bosy psched szwojego mandzelskeho a praji k njemu: „Ja żadam wot Tebje nazu roswérowanie; wsmi szabi druhi mandzelsku, kiz szwój kraj s naßlednikom na kurwjerchowskim stole swiezeli. To by Ty szwojemu ludej winjty.”

Kurwjerch psches tute słowa nastrózeny wotmolwi jej po krótkim mjełczenju: „Luisa, by Ty tamne wérowaniske słowa szapomniła: Schtoż Bóh hrómadze wiedże, to njedybí żadny człowiek rósný dželicz!?” Tako chzysche Luisa temu napschecziwo ręcjecz, wón jej s mužszej krutoscži snapshecziwi: „Schtoż mje nastupa, budu szwoju psched Bohom wotpołożenu pschibahu džerzecz, a hdyz zo jemu spodoba, mje a mój kraj khostacż, dyrbimy to szabi lubicż dacż.” Na to da jej ruku a troštowasche ju. Duż njewurjekniwa tychnoscž szwérnu mandzelsku wopusczeni a na wutrobie szwérneho mandzelskeho bězachu bohacze jenye dolho džerzane szly. To be bohabojsnoscž jenego ferschty, kiz temu kniesej nad njebjom a nad semi njepoßluschny bycz njechasche, so by sznano domapytanju abo tychnoscži s puczą schol.

Kaz szudoba wobożneje Haný Luisynu duschu pschedre, tak tez zo Hanine próstwy s Luisynego rta wuliwachu. „Hdyz by tón knies hiszceje na semi khodzik, kaj w dnjach szwojego czela”, tak szlychachu kurwjerchowku prajicż —, „bych zo hiszceje bóle pokorjała, bóle k njemu zo wołala, dyżli fananejska žónska; ale, schtoż po czelnym waschnu netk czinicž njemózu, to chzu w duchu a

w wutrobie czinicž, w wéstym dowérjenju, so je wón tez w schtancze kraźnoszeje tajki wyschi měchnik a szwerny szbóznik, kiz ma szczerpjenje a pomhacż budże.” So by jejna próstwa wo džeczatko w runje tutym duchu pokornoszeje a szamosoprecza hiszceje nutrnischa byla, szubi szabi pschi swojej duschi, w Oranienburgu neschto wozebne mustajicž, hdyz tón szmilny Bóh jeje wrostwu wuszyschi.

W septembru 1654 pschinidz s Haaga se szwojiej najmłodszej džowku Luisynu macz. Wona chzysche kurwjerchowzy, kotaż běsche netk w dobrej nadziji, se szwojiej maczérnej radu k pomozy bycz. „Ty dyrbisch mi”, džesche wona k kurwjerchej, „małe kniejsztwo pschiswolicz, hdyz dyrbju neschto wuzitne dokonjecz.” „S wutrobu rady”, snapshecziwi wón, „hdyz by Bóh tón knies mojej Luisy jenoż hnadny a szmilny bycz chzyski!”

Wysoko swiezeleny, so be jeho mandzelska netk w dobrej nadziji živa, powola kurwjerch wyschich duchownych k szabi a poruczi szwoju mandzelsku ich a zyloho kraja dobroproschenju. „Pomhajcze mi, zo s Bohom bědzicż”, džesche wón skonczenje, „so by zo tez dobroproschenje w zylym kraju s wutrobu stało.”

Swiezeleny lud je to tez s prawej a wutrobnej nutrnoscžu czinił. Pobożny dwórski przedar dr. Jan Bergius džerzecze tsi przedowanja wo 1 Sam. 1, kurwjerchowku s pobożnej Hanu pschirunajo. A próstwa praweho wjele samoże, hdyz sprawna je. Pschetoż bórsy mózesche tez Luisa Henrieta s Hanu stareho testamenta wysłacż a s džaknej wutrobu wusnawacż: Tón knies postorczi do hele a wuwiedze szabo (1 Sam. 2, 6). — 6. februara szweczesche kurwjerch szwoj narodny džen. Hród a město běschtnej kraźnie wutroby, s wězow trubjachu s posawnami. Biedrich Wylem pschewywasche hľuboko hnuth w szwojej stwje. Duż stupi jeho pschichodna macz nuts, ferschecziwa s Oranijs a praji jemu: „Luisa poszczele Czi dar, wsmi jenoż pschitryce prjecz, kiz na nim leži, ja dyrbju jón s wobémaj rukomaj džerzecz!” Kurwjerch zo jara swiezeli, jako szynka wohladala. Wschón lud wyskascze a džakowasche zo Bohu. Pruske stavý pschepodachu kraźny wopomnjenijski pjeniez, na kotrejz je kurwjerch wobrasowany, tak wón s wulkim wjezelom szwojiej mandzelskej ruku skiczi. Bes wobémaj steji kurprynz, s jenej ruczku nanowu, s druhéj maczérnu ruku džerzo. Pschi szwiatej křeženizy, kotaż zo w Barlinje szweczesche, dosta kurprynz mieno: Korla Emil.

(Polraczowanie.)

Boži hłóz.

„Pschipad!” ludżo praja, hdyz szabi tón abo druhu padawk roszkańcž njemóza a njewopomnia, so je wschitko, schtoż zo stawa wot Boha prjedy postajene. Rybak we wóz nad Wódru běsche wot teho czasa, so běsche szabi szmuklesko wotnajak, pschezo w nusy a czegnoscži. Wón běsche s tym sapoczał, schtoż běchu jemu szmilni ludżo sa nisku dan pożczili. Wotnajenski pjenies běsche wyszoki, dan jeho czischcesche a wón szabi druhdy radu njewidzesche. Noywiażny mějseche wot szwojego nanoweho bratra pożczene, mjenujzy 2000 tolet. Tón mějseche k szwojemu młodemu wujej njewobmiesowane dowérjenje a szabi wot njeho džezneje papery njezadasche. Njenadžuiży pak w kęzjachych lětach na influenzu semrje a jeho żona na tu szam khoroscž kora lezesche. Tsi dny po nim běsche tez wona njeboha a wbohe džeczi, tjo malí hólzy běchul szyrotu. Schtoż běschtnej starszej sawostajiloj, postajeny forminda szwédomslivje sapiża, wo rybakowym dolku pak nichčo njewidzesche.

Duż spytowar k njemu stupi a jemu do wucha szepny: „Budż s měrom! a tebi je dopomhane.” Ony dolho w hľubokich myſlach khodzesche — hacż by to czinił abo niz? Ský bu s dobyczeriom, wón běsche kruče roszbudżeny, njeprawe kubko na zo szczahncz.

Ka rjanym lětnym ranju džesche se szmitanjom k wodze po hladacz, hacż szu zo żane ryby popadnyłe. Pschetoż szabi szabo na szwoje njeprawo myſlesche a jeho szwédomnie zo směrowacż njechasche. Tako nimo wyszoleho žita džesche, szklysha w bliskoscži pozpulu wołacż. Wón stejo wosta, a bjes dycha na hłóz po bluchasche. Schto běsche prajila? „Boha zo boj! boha zo boj!” klincesche jemu jaźnje do wucha. Wón bu hnydom hinascheje myſle, wón běsche Boži hłóz szrosymil a w jeho wutrobie klincesche: „Szbehn zo wote mnje, spytowarjo!”

Hiszceje tón szam džen k formindze džesche a jemu szwój dolk szewi a żenje njebě jeho wutroba wjezelicha, hacż w tej hodzinje, jako zo szabo domoj wrózci.

Ptac'k drje spěwa, ſebi na niežo njemyslo a runje tak tykaž a člowieko jeho ſpěwanje blyšča, bjes teho ſo blychu ſchto druhe podla ſacžuli, hac' radoſć nad blydkimi ſynkami. Boži hłos pak je do hlybokeho hręcha ſapanyła a na mandželskeho a džeczi wulke njeſbože pſchinjeſla. W ſamotnoſci jastwa pak ſbóznika pósna. S nej bu hinač a wona nowe žiwenje ſapocža. Mréjo běſche ſwoje džeczi prophyła, ſo blychu jej jenice ſłowczo „wodajče“ na ſamien napiſac' daſe.

Advent.

Knies bliſko je, joh' ſwétlo dje,
Kaž ſera, ſlónza ſkhađenje,
Nětk njedremaj, o wutroba!
We ſwétle twój kral pſchihadža.
Duž ſaspěwaj jom' wjeſela:
Knies bliſko je, haleluja!

Knies bliſko je, w tym czaſu dha
Sso pſchihotuj, o wutroba!
Sezin ty ſo t jeho žlobikej!
Wsmi ſ njebla džeczo t ſebi ſej,
Kaž w Bethlehemje ſo to ſta:
Knies bliſko je, haleluja!

Knies bliſko je, twój ſbóznik dje
A ſ nim tež twoje wjeſele:
Mér, ſbože, ſwétlo, wodacie,
Schtož duſchi ſ cželom pobrachnje,
Cži ſ njebla ſwoje darž da:
Knies bliſko je, haleluja.

Knies bliſko je, ſchto rudži cže?
Sa bołosz ſtrowoſez poſezele.
Duž wutroba budž ſtroſhtniwa!
Sa czemnoſez wón cži ſwétlo da;
W nim roſcze twoja nadžija:
Knies bliſko je, haleluja!

Knies bliſko je, duž wjeſel ſo,
S nim džesč do raja węžneho,
Po noz̄y dołoh' cžakanja,
Cži jutr'ne ranje ſekhadža;
Tam ſpěwaſt ſbózna wjeſela,
Knies tudy je, haleluja.

E. ſ.

„Kotryž twoje žiwenje wot ſtaženja wumoge.“

Indicjan běſche połny džaka pſchecžiwo Bohu. Tačo ſo jeho miſionar prasheſche, ſa cžo ma ſo Jeſuſej džakowac' wsa wón blyche ſiſce, poſoži jo koło wokoło a poſoži waczku ſriedža nute. Potom ſiſce ſapali. Wbohe ſwérjatko ſapocža ſo ſe ſtyknoscžu wičz. dokež ſ woheňoweho wěnza won njemójeſche. Duž Indicjan waczku wſawſchi ju daloko wot wóhnja na mjeſki móſčk poſoži a praſi: „To je mi Jeſuſ cžinił. To dyrbju wſchitkim ludžom praſiſ.“

* * *

Tačo pobožna Maria Matuſijowa w lécze 1845 ſwoje najmłodsche džecžatko, džowęžicžku Marku, pſches ſmiercz ſhubi, běſche jara ſrudna. Tačo džeczo khorachu, wona wot wulkeje ſrudobý pſchewſata domach wosta; hdyz pak bě pſchecželſtwo wot khoranja domoj, wona jemu ſ woblicžom, w radoſći ſo blyſtečzathym, na pſchecžiwo džesche. Na džiwnie waſtnejne běſche ju tón Knies ſi měrom a troſtrom napjelník. Sſwojej macžeri wona krótka po tym piſasche:

„W ſbožu bliſkoſcz Božu ſacžucz, je renje. Ale w njesbožu Božu bliſkoſcz ſacžucz, je ſbóznoſcz, kotraž ſo dowopiſac' njemóže.“

Druhi krócz piſasche:

„Zana radoſć tol wjetſha nije, hac' hdyz je cžlowjet, kotrehož ſy tak zyle ſ wutrobu lubowaſ, ſbózne wumrjeſ.“

Wodajče!

Na rowowym ſamienju na pohrebniſhczu wulkeho města ſteji ſame ſłowczo: Wodajče! Sso powjeda, ſo w rowje žona

Modlitwa.

Starý duchowny pſchinjeſe t khoremu, tiz běſche tak wobožny, ſo wſchitkim w domje žiwenje cžekę cžinjeſche. Wón chyžche duchownemu ſwoju wulku nuſu wuſkoržic'z; tón pak jemu wobaraſche a praſi:

„Mój chzemoj ſo najprjedy junkróz džakowac'!“

„Džakowac'? Ja ſo džakowac' nimam!“

„Poſluchajče! Ja chzu ſo ſa waſ modlic'z!“

Duchowny ruzy ſtyknyswchi praſi:

„Luby Wótcze w njeſjeſbach, ja wobožny ſonaž pſched twoje wobliſčo ſtupju a eje khwalu. Ja mam jěſcz a picz a wſchitko, ſchtož trjebam, ſo mi hnydom pſchinjeſe. Moje ſož je tajke, kajkež mam rad, hdyz dyrbji iſh wjele lepſich khorych na hubjenym lehwje lehac'z. W mojej iſti wi ſane muchi njeſku, hac' runje ſym netko w auguſeze. Tač dyrbju tebie khwalic'z, ſo ſu moji ludžo a lekar pſchecžiwo mi pſchecželiwi, a ſo hiſhczé hněwni roſcžekali njeſku, runjež ſym tači njeſnjeſliwy? Žaneje nozy hiſhczé bylo njeje, w kotrež njebych tsi abo ſchtyri hodžiny poſpat. O mój Božo, kajki ſy ty dobrý, ſo mi w duchownym muža ſeſteſch, kotryž mi ſjewi, kajke ſym njeſnicžomne ſtworjenje a kajki ſy ty dobrý. Tež ſy mi ty ſłowo wo twojej hnadle ſdžeržoſ a mi twoju luboſcz a cžichoz pſchipowjedac' dawaſt. Tač wobohacžiſch mie pſhed druhimi, kotſiž twojego ſłowa paruja?“

Tu khor y njeſhto praſi; ale wón naſtróženy dale rěcjeſ ſiemójeſche.

(Tuta džiwna modlitwa) tute džiwnie powuczenje zyle bjes ſacžiszeſza na ſonažu njewosta; pſchetož jeho ludžo móžachu ſaſo poſa njeho wutrac'z.

Še roſpominanju.

Cžert pſhezo wě, hdže žaneho ſeníka namaka.

* * *

Schtóz je w ſwojich myſblach cžiſtym, budže bórſy tež w ſwojich ſkutkach cžiſtym.

* * *

Cžert je pſhezo hotowy teho pſchecželne ſtrowic'z, tiz ſo w ſwojej komorzy njemodli.

* * *

Hdy blychu wſchitzy woſhadni wjeſeli daricželjo byli, by cžert ſwoju khoroj bórſy dele ſcžahnyč dyrbjal.

* * *

Cžert ſo kóždy krócz naſtróži, hdže cžlowjetka namaka, kotryž je ſmužitý doſež, ſo jako ſlužobnik Boži wumrje.

* * *

Chzeſi Bóh luby Knies cžlowjetka něhdže poſlacz, cžert wſchó móžne cžini, jeho wotdžeržec'z.

* * *

Hdyž twoje žiwenje druhim žohnowanje njepſchinjeſe, tež ani tebi žohnowanje njepſchinjeſe.

„Pomhaj Bóh“ je wot nětka niz jenož pola kniesow duchownych, ale tež we wſchěch pſchedawrnjach „Sſerb. Nowin“ na wſzach a w Budyschinje doſtac'z. Ma ſchitworek lěta placzi wón 40 np., jenotliwe cžiſla ſo po 4 np. pſchedawaju.